

De 14de jumelage Den Dungen-Kortenberg trok naar Waterloo

Dr. Henri Vannoppen

1. De viering van 200 jaar Slag bij Waterloo in 2015 met twee familiehoofden

Er waaide in 2015 een nieuwe wind in Waterloo. Heel wat vorstelijke families kwamen naar de viering van 200 jaar Waterloo met de restauratie van een bekend pachthof en de opening van een nieuw museum.

Op woensdag 17 juni 2015 waren Charles, Prins van Wales en zijn echtgenote Camilla aanwezig bij de inhuldiging van het gerestaureerde pachthof Hougoumont. Ook Charles Napoleon VIII Bonaparte was daar aanwezig.

Op de grote dag, 18 juni 2015, legde het Belgisch koningspaar een bloemenkrans neer aan de leeuw van Waterloo. Evenveel Belgen vochten langs de Franse kant als langs de geallieerde kant, dan wel in het Nederlandse leger tijdens de slag van Waterloo. De afstammelingen van de kopstukken van 1815 werden uitgenodigd op het diner in het paleis te Laken door het Belgisch koningspaar. De familie van Napoleon was er vertegenwoordigd door Jean-Christophe Prins Napoleon IX (°1986). Hij wordt door een deel van de Bonapartisten als hoofd van het Huis Napoleon aanzien. De familie van Wellington was vertegenwoordigd door Arthur Wellesley, Markies van Douro. Dit is de oudste zoon van de huidige Hertog van Wellington. De titel Markies van Douro is voorbehouden voor de erfopvolger. De familie van Blücher was vertegenwoordigd door Nikolaus Fürst Blücher von Walhstatt (° 1932). De familie van de Prins van Oranje (de later Nederlandse koning Willem II) was vertegenwoordigd door Koning Willem-Alexander van Nederland.

De familie Bonaparte draagt nu de familienaam Huis Napoleon. De laatste familiehoofden stammen af van Jerome Bonaparte, Koning van Westfalen en broer van Napoleon I. Er is wat discussie over wie het huidige familiehoofd is Napoleon VIII of Napoleon IX, vader of zoon.

Charles Napoleon VIII Bonaparte (° 1950) is vanaf 1997 het familiehoofd. Hij is de zoon van Louis VII en van Alix de Foresta. Prins Charles Napoleon (°1950) huwde eerst Prinses Beatrix van Bourbon-Sicilië. Prins Charles Napoleon is republikein en socialist. Hij was de socialistische adjoint-maire van Ajaccio van 2001 tot 2008. Zijn vader Prins Louis Napoleon (1914-1997) hoofd van het Huis Napoleon en zoon van de Belgische Prinses Clmenetine, dochter van Koning Leopold II, duidde bij testament zijn kleinzoon Prins Jean Christophe al zijn opvolger als Hoofd van het Huis Napoleon aan omdat zijn oudste zoon politieke opvattingen had, die niet

overeenkwamen met deze van de monarchie en omdat deze gescheiden was. Napoleon VIII is de vader.

Prins Jean-Christophe-Napoleon IX (°1986) is volgens sommigen het familiehoofd vanaf 1997. Hij is de zoon van Prins Charles Bonaparte en van Prinses Beatrix van Bourbon-Sicilië. Prins Jean Christophe Napoleon stamt dus zowel van de Bonapartes af (via Koning Jérôme van Westfalen, de broer van Napoleon) als van Lodewijk XIV (via zijn moeder een Bourbon-Sicilië) als van koning Leopold II van België als van de Franse Burger-koning Louis Philippe (via zijn overgrootmoeder Prinses Clementine van België). Napoleon IX is de zoon.

2. Den Dungen naar Waterloo

Op zondag 26 juni 2016 trok de heemkunde vereniging 'Op die Dungen' met een goedgevulde bus (49 deelnemers) naar België. Dr. Henri Vannoppen en Willy Vandervelden stonden de heemkunde vereniging op te wachten namens het Erfgoedhuis Kortenberg, de Gidsenbond Dijleland en Heemkunde Vlaams-Brabant. Om 10u was er de ontvangst in het Erfgoedhuis Kortenberg met koffie/thee en Everbergse 'broektessen'(appel-,krieken-of abrikozenflappen). Om 11 u vertrok de bus richting Waterloo en dat doorheen het Zoniënwoud. Dr. Henri Vannoppen gidste ons doorheen de geschiedenis van de Napoleontisch tijd, waarbij zowel de gastronomie (Kip Marengo, Mandarine Napoleon en Bonbon Napoleon) als de geschiedenis (kadaster, metriek-stelsel, Code Napoleon, concordaat, bestuurlijke indeling, empire-adel) aan bod kwamen.

3.Het pachthof Hougoumont

Om 11u30 volgde een bezoek aan de hoeve Hougoumont (Chemin de Goumont 1420 Braine l'Alleud), waar de geallieerden de Fransen tegenhielden midden in de slag bij Waterloo. Hougoumont is een [kasteelboerderij](#), die een grote rol speelde in de [Slag bij Waterloo op 18 juni 1815](#). Hougoumont had een grote ommuurde tuin, een boomgaard en een park. Hougoumont lag tijdens de slag op de rechterflank van [Wellingtons](#) positie. Voor Wellington was dit pachthof militair zeer belangrijk. Napoleon slaagde er niet in, ondanks herhaalde aanvallen, de hoeve te veroveren. Het kasteel, het pachthof en de Franse tuin zijn verdwenen. De schuur is tussen 2013 en 2015 heropgebouwd en de hovenierswoning is in dezelfde periode gerestaureerd. We zagen de gedenkplaat van de Nassause troepen, de gedenkplaat van de Guards, de waterput, de gedenkplaat van de 'Royal Waggon Train' of de Britse bevoorrading, het Frans herdenkingsmonument, de gedenkplaat van de Franse generaal Bauduin, de gedenkplaat van de Coldstream Guards en de gedenkplaat van het Third Guards Regiment.

In een schuur gaf een korte film een overzicht van de gebeurtenissen. Men kon ook de kapel van Hougoumont bezoeken.

In 1661 kwam de familie Arrazola de Onate, van Baskische afkomst, in het bezit van de heerlijkheid Gomond zoals Hougoumont toen genoemd werd. Bij de Slag van Waterloo in 1815 werd Hougoumont in brand gestoken en verwoest. Het kasteel werd niet meer heropgebouwd. Chevalier de Louville had onvoldoende middelen om de renovatie van Hougoumont door te voeren en verkocht op 7 mei 1816 Hougoumont aan Graaf François Xavier de Robiano. Graaf François Xavier de Robiano (1778-1836) kocht in 1816 Hougoumont. Zijn afstammelingen in rechte lijn, eerst de Robiano en daarna via een dochter d'Oultremont, erfden Hougoumont. Graaf Guibert d'Oultremont verkocht in september 2003 Hougoumont aan de intercommunale 'Bataille de Waterloo 1815'.

4. Het pachthof Mont-Saint-Jean

Om 13u volgde het diner in de Orangerie du Prince (Chaussée de Charleroi, 591, 1410 Waterloo) in het pachthof Mont-Saint-Jean, één van de grote pachthoven van de Orde van Malta. De gewonde Prins van Oranje werd hier in 1815 verzorgd. Hier is ook de brouwerij van de Waterloo Strong Dark en de Waterloo Triple Blond. Het menu omvatte een dagsoep en een zeer lekkere Rumsteak met pepersaus en frites.

5. Mémorial 1815

Om 15 u volgde een bezoek aan het nieuwe ondergrondse museum naast de Leeuw van Waterloo 'Mémorial 1815' (Route du Lion, 252-254, 1420 Braine l'Alleud) met audiogids in het Nederlands. Er was ook de mogelijkheid om het Panorama van 1912 te bezoeken.

Het Mémorial 1815 is een gloednieuw museum, gelegen bij de leeuw van Waterloo en geopend in mei 2015. Het is een plaats vol herinneringen, emoties en activiteiten om de tweehonderdste verjaardag van de Slag bij Waterloo te vieren. 6.000 m² is gewijd aan de Slag bij Waterloo. Men krijgt hier een overzicht van de politieke context uit die tijd en de sfeer rond de voorbereidingen van de slag bij Waterloo. Men kan de gevechten van 1815 beleven via een 4D-film gemaakt door Belgische filmmaker Gérard Corbiau (de maker van *Le Maître de musique*, Farinelli).

Eerst wordt een beeld gegeven van de Franse Revolutie tot de staatsgreep van 18 Brumaire, waarbij Napoleon Bonaparte de macht kreeg. De Verlichting, de Frygische muts, de Verklaring van de Rechten van de Mens en de Burger, de Republikeinse kalender en de guillotine komen aan bod. Met Napoleon werd de Code Civil, het metriek-stelsel en de Légion d'Honneur ingevoerd. Er waren heel wat oorlogen in de Franse periode (7 coalitieoorlogen van 1792 tot 1815) met overwinningen (slag bij Austerlitz in

1805, slag bij Wagram in 1809) maar ook nederlagen van Napoleon (slag bij de Beretzina in 1812 en Slag bij Leipzig in 1813)

Ook kleine vorstendommen zoals het hertogdom Brunswijk waren betrokken bij de Napoleontische oorlogen. Frederik Willem van Brunswijk-Wolfenbüttel 'de Zwarte Hertog' sneuvelde op 15 juni 1815 in de Slag bij Quatre Bras. Napoleon I nam het Hertogdom Brunswijk-Wolfenbüttel van zijn familie af in 1806 om het bij het koninkrijk Westfalen van zijn broer Jerome Bonaparte te voegen. De troepen dienden in de anti-Franse coalities en zijn familie kreeg het hertogdom Brunswijk terug.

De kleurrijke uniformgalerij geeft een prachtig beeld van de verschillende uniformen met de Hongaarse laarzen, de beenkappen, de dolman (een huzarenjas) de kuras (borstharnas), de tweesteek, de berenmuts en de sjako. Elke Franse infanterie en artillerie soldaat had een briquetsabel, een zwaard en een bajonet. Men schoot met vuursteengeweren. De generale staf van Napoleon komt uit het vroegere wassenbeeldenmuseum, gelegen bij de leeuw.

Verschillende veldslagen volgden elkaar op: Ligny, de laatste Franse overwinning, Quatre Bras op het kruispunt van de steenweg Brussel-Charleroi en de steenweg Namen-Nijvel en tenslotte Waterloo. In Waterloo vochten 188.000 soldaten. Er vielen 10.000 doden. Er waren 35.000 gewonden waarvan er 3000 à 4.000 stierven. Er werden 8.000 à 10.000 Franse krijgsgevangenen gemaakt.

De heuvel en de leeuw werden opgericht in de periode 1821-1826 op de plaats waar de Prins van Oranje gewond werd. Graaf Louis Covens (1850-1940) zette zich in om het slagveld te beschermen. Cotton, een sergeant-majoor uit het leger van Wellington was de man van het eerste museum over de slag van Waterloo. De Verzameling Cotton vinden we ook in het 'Mémorial 1815'.

Het geheel werd afgesloten door een receptie en een Brabantse koffietafel in het Erfgoedhuis Kortenberg. Zo eindigde de 14de jumelage met 's avonds een Europese voetbaloverwinning van de Rode Duivels of van België op Hongarije met 4-0.